

Uredništvo: Uprava Ljubljana, Kopitarjeva 24-25-26. Telefoni 23-61-23-64. Mesečna naročnina 50 lit. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.304 za inzerate. Izključno zastopstvo za oglaševanje in izdajanje in izposojanje: UPI S. A. Milano. Receptivno na vrata.

SCLOVENECE

DECEMBER-1944

6
SREDA

Nachlassende feindliche Angriffswucht bei Aachen

Zitadelle von Saarlautern zurückerobert — Säuberung der Hart-Waldes abgeschlossen — Schwere Abwehrkämpfe in Mittelitalien Sowjetische Kräfte zwischen Plattensee und Donau aufgefangen Hohe Sowjetverluste bei Miskolc

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 5. Dezember. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Kampfraum bei Aachen liess am 19. Tage der Abwehrschlacht die Wucht der feindlichen Angriffe nach. Der Gegner hatte bei seinen vergeblichen Versuchen, unsere Front zu zerschlagen, so hohe Verluste erlitten, dass er nunmehr zu grösseren Umgruppierungen gezwungen wurde.

In Lothringen wurde im Gegenangriff die Zitadelle von Saarlautern gegen zähen feindlichen Widerstand zurückerobert. Südöstlich davon griff der Feind im gesamten Vorfeld unserer Westbefestigungen an. Nur unter erheblichen Verlusten konnte er unsere Linien in einzelnen Abschnitten wenige Kilometer zurückdrücken.

Im Elsass wird bei Schleifstadt, auf dem Vogesenkamm und im Raum westlich Thann, teilweise bei Schneetreiben, örtlich gekämpft. Im ganzen ist dort die Lage unverändert.

Die Säuberung des Hart-Waldes nördlich des Hünigen-Kanals wurde gestern abgeschlossen. Der Feind verlor weit über 300 Gefangene. Seine blutigen Verluste sind hoch. 17 Panzer und Panzerfahrzeuge, darunter vier unbeschädigt von der Besatzung verlassen, fielen in unsere Hand. Ausserdem wurden im Elsass 18 feindliche Panzer abgeschossen.

Das Störungsfeuer unserer Fernkampfpfaffen lag in der vergangenen Nacht wieder auf London.

In Mittelitalien stehen unsere Divisionen von den Ausläufern des Etruskischen Apennin südwest-

lich Faenza bis in den Raum von Ravenna in schweren Abwehrkämpfen gegen starke feindliche Angriffe. Sie verwehren auch gestern dem Feind den Durchstoss durch die Front.

In Dalmatien verstärkt sich der feindliche Druck auf den Strassenknotenpunkt Knin.

Bei Vukovar, südöstlich der Drau-Mündung, sind heftige Kämpfe mit bolschewistischen Verbänden, die mit ersten Teilen über die Donau setzen, im Gange.

In Südungarn schlugen unsere Truppen beiderseits der nach Westen führenden Hauptstrasse bei Szigetvar und westlich Kaposvar erneute Angriffe der Sowjets ab. Die nach Norden vordringenden feindlichen Kräfte wurden zwischen Plattensee und Donau aufgefangen. Zahlreiche sowjetische Angriffe gegen unsere neuen Stellungen scheiterten.

An der Front östlich Budapest lebte die Gefechtsstätigkeit wieder auf. Nordöstlich Miskolc erlitten die Bolschewisten bei vergeblichen Versuchen, ihren Einbruchraum auszuweiten, hohe blutige Verluste.

In die Kämpfe in Südwestungarn griffen trotz anhaltenden schlechten Wetters deutsche Schlachtfliegerverbände ein und fügten dem sowjetischen Nachschub hohe Verluste an rollendem Material zu.

Bei Tageseinflügen einzelner amerikanischer Verbände wurden vor allem der Raum Kassel und Westdeutschland getroffen. In der vergangenen Nacht führten britische Bomber Terrorangriffe gegen Karlsruhe und Heilbronn. Unsere Nachtjäger schossen 11 viermotorige Bomber ab.

Sovražna napadalna silovitost pri Aachen popušča

Trdnjava v Saarlauternu zavzeta nazaj — Čiščenje gozda pri Hartu zaključeno — Težki obrambni boji v srednji Italiji — Sovjetske sile prestrežene med Blatnim jezerom in Donavo — Visoke sovjetske izgube pri Miskolcu

Führerjev glavni stan, 5. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na bojnem področju Aachena je 19. dan obrambne bitke popustila silovitost sovražnih napadov. Nasprotnik je utrpel pri svojih brezuspešnih poskusih, da bi razbil naše bojišče, tako visoke izgube, da je bil sedaj prisiljen v večjem obsegu premestiti svoje sile.

V Loreni smo s protinapadom kljub žilavemu sovražnemu odporu zavzeli nazaj trdnjavo v Saarlauternu. Jugovzhodno od tod je napadel sovražnik na vsem predtrdnjanskem ozemlju naših zapadnih utrd. Samo z obširnimi izgubami je na posameznih odsekih potisnil naše črte za nekaj kilometrov nazaj.

V Alzaciji so ob snežnih viharjih pri Selestatu, na grebenih Vogezov ter na področju zapadno od Thann krajinski boji. V splošnem je položaj tam nespremenjen.

Čiščenje gozda pri Hartu severno od prekopa Hünigen je bilo večer zaključeno. Sovražnik je izgubil daleč preko 300 ujetnikov. Njegove krone izgube so visoke. Zajeli smo 17 oklepnikov in oklepniških izvidniških voz, med temi 4 nepoškodovane, ki so jih zapustile njihove posadke. Razen tega smo uničili v Alzaciji 18 sovražnih oklepnikov.

Z molitnim ognjem našega daljnostrelnega orožja smo v pretekli noči zopet obdneli Italijo so naše divizije

od obronkov Etruskih Apennin, jugozapadno od Faenze do področja Ravenne v težkih obrambnih bojih proti močnim sovražnim napadom. Tudi večeraj so preprečile sovražniku prodor.

V Dalmaciji se ojačuje sovražni pritisk na cestno križišče Knin. Pri Vukovaru, jugovzhodno od izliva Drave, so v teku silni boji z boljševiškim oddelki, ki so s prvimi deli prekorčili Donavo.

V južni Madžarski so odbile naše čete ponovne sovjetske napade na obeh straneh proti zapadu vodeče ceste pri Szigetvaru in zapadno od Kaposvara. Proti severu prodirajoče sovražne sile smo prestregli med Blatnim jezerom in Donavo. Številni sovjetski napadi proti našim novim postojankam so se izjalovili.

Na bojišču vzhodno od Budimpešte je zopet oživele bojne delovanje. Severovzhodno od Miskolca so utrpeli boljševiki visoke izgube pri brezuspešnih poskusih, da bi razširili svoje vdorne področje.

V boje v jugozapadni Madžarski so kljub slabemu vremenu posegli oddelki nemških borbenih letal ter zadali sovjetski oskrbi visoke izgube na vozilih.

Pri dnevnih napadih posameznih ameriških oddelkov je bilo predvsem zadeto področje Kassel in zapadne Nemčije. V pretekli noči so britanski bombniki strahovalno napadli Karlsruhe in Heilbronn. Naši nočni lovci so sestrelili 11 štirimotornih bombnikov.

Nemški ukrepi proti de Gaullovemu terorju

Berlin. Na neki tiskovni konferenci v ponedeljek je sporočil zastopnik zunanjega urada nemško stališče k terorističnemu obnašanju de Gaullova režima proti nemškim državljanom, ki so padli v de Gaullove roke ter proti onim Francozom, ki so se izjavili za nemško-francoski sporazum. Istočasno je napovedal nemške protiukrepe.

Nemški konzulat v Zenevi je bil pooblaščen, da izroči mednarodnemu rednemu križu noto, v kateri bo opozoril na samovoljna dejanja, h katerim spada tudi tako imenovani »odni postopki«, pri katerih hočejo z nasilnimi pravnimi merami doseči nameravani cilj obsodbe. Nota izjavlja nadalje, da nemška vlada ne more mirno gledati taknega postopanja, posebno ker so pri tem prizadeti nemški državljani, ki so samo izpolnjevali svojo dolžnost ali pa Francozi, ki so delovali v okviru zakonite francoske vlade za nemško-francoski sporazum.

Nemška vlada bo izvedla, če se bodo v Franciji in v zasedenih delih Alzacije in Lorene nadaljevala zasledovanja, odgovarjajoče protiukrepe proti številnim de Gaullovcem, ki se nahajajo v Nemčiji.

Zaključno je izjavil zastopnik zunanjega urada: »Sedanja francoska vlada se mora zavedati, da bo nemška vlada odgovorila na te francoske ukrepe, če se sedanjí vlastodržci v Franciji ne bodo spomnili na kaj boljšega. Če bi se n. pr., kot so to že omenili v različnih listih, spozabili nad nemškimi možmi, kakor je to dr. Robert Ernst, ali nad francoskimi domoljubi kot je to general Dentz, potem najresnejše posledice ne bodo izostale.

Kakor ugotavlja nemška nota mednarodnemu uradu Rdečega križa v Zenevi, bi padla vsa odgovornost za posledice, ki bi nastale iz nemških povračilnih ukrepov, edino le na sedanjo de Gaullovo vlado v Franciji.

Strah pred letejo smrtjo

Zeneva, 4. dec. V ameriškem tedniku »Cosmopolitan« je napisal evropski dopisnik Paul Gallico svoje prvo vojno poročilo. V tem poročilu govori o tem, kar ga je po njegovem prirodu v Anglijo najbolj prevzelo: strah pred letejo smrtjo.

»Dan in noč nas stalno spremlja strah. Miru ni. Če je alarm mimo, že naprežemo ušesa, kdaj bo naslednji alarm.« Nadalje piše časnikar, da je imel občutek, kot da bi ga iz Združenih držav vrzli v Anglijo, kamor bi priletel nag. Imel je občutek popolne brezmoči. »V te zadene lahko koga doma ali pri delu, v kopeli, v uradu ali v postelji, na cesti v avtobusu, v polno zasedeni restavraciji ali na prenapolnjenem kolodvoru. Z vsakim alarmom postanejo ljudje depimirani. Trenutek je tudi v največji množici vse mirno, nato pa se prične previrno preizvajanje, da bi dosegli kakšen kolikor toliko varen kraj, dokler ni nevarnost mimo.

Z občutkom velikega olajšanja gre do ljudje zopet nato na delo, toda olajšanje ni popolno, ker se lahko vsak trenutek zopet zasliši volto brnenje bližajoče se bombe. Vsi čakajo, brneje se spremeni v dolgo tuljenje, ljudje stojijo več ali manj ohromljeni, se brzi bomba preko njih, nato nastane tišina in v daljavi se zasliši grom eksplozije. Ljudje so vsi smrtno preplašeni, prsti so ledenomrzli, dlani poine. Ljudje skušajo kaditi ali delati in se pogledajo v ogledalo, če so res tako zeleni, kot se počutijo.

Priletela je naslednja bomba in tokrat je udarila prav blizu. Meni se ni nič zgodilo, toda na nas je padel prah eksplozije. Ves sem prepoten. Če se nato kopljem, napravim to hitro.

Bern. Kakor javlja agencija Reuter, je sporočil švicarski radio, da zaradi odklonilnega zadržanja Sovjetske zveze, da bi zopet povzela diplomatske odnose s Švicco, odstopil predsednik švicarskega narodnega sveta dr. Paul Gysela. Njegov naslednik je dr. Pierre Aeby, dosedanjí podpredsednik narodnega sveta in narodni svetnik za kanton Freiburg.

»elementi levega krila« in neko majhno skupino bivših častnikov in kadetov vojske, pri katerih so oddelki Elasa kot kaže v boljšem položaju.

ker se bojim, da bi me ne presenetila eksplozija neobčelnega.

Govoril sem z drugimi ljudmi in vsi so prav enako prestrašeni. Celotno vseh najbolj zakloniščih se človek ne počuti varnega, marveč nehoti prisluškaje, ali se zopet ne sliši ropot »V te. Vsi prisluhnejo, letišča smrt je pravkar z velikim ropotom letela nad zakloniščem. Amerikanci ne vedo, kako dobro se jim godi, ker jim je prišteden ta strah.

Moskovska splošna politična ofenziva

Berlin, 5. dec. Dogodki v Grčiji jasno osvetljujejo položaj, ki je nastal v Evropi zaradi angleškoameriške predaje Evrope boljševizmu. Kakor sledi moskovskim armadam povsod boljševizem, tako sledi Angloamerikanecem angleška bolezen, kakor imenuje »Manchester Guardian« kaotične razmere, ki vladajo v vseh ozemljih, ki so jih zasedli Angloamerikanci. Da je ta angleška bolezen ona kriza politične narave za zavezniškimi bojišči, kot se izraža »Svenska Dagbladet«, ki je tudi samo predhodnik boljševizma, je že dokazal razvoj v različnih evropskih deželah.

Pretekli teden je bil višek nove politične ofenzive boljševizma v Evropi. V velikih delih Evrope vladajo do danes anarhijske slične razmere. Kot v Franciji in Belgiji je prišla tudi v Grčiji vlada v težavem položaju, ko je zahtevala razorožitev iregularnih boljševiških sil. V Grčiji so se ponovili bruseljski dogodki in tudi v Atenah so bili mrtvi in ranjeni. Begunski ministri predsednik Papanandreu je šel tako daleč, da je sprejel od boljševikov imenovanega vojnega ministra, da bi preprečil grozeč razdor. Danes pa mora v obupnem pozivu na grški narod priznati, da vse njegove koncesije niso mogle preprečiti preloma, ker vodi razvoj neodgovorni elementi, ki jim je organizacija več kot domovina. Ni nobenega dvoma, koga je to tem mislil.

Tudi v Rimu, kjer Bonomi še vedno zama poskušava sestaviti novo vlado, je prišlo do krvavih spopadov. V boljševiški pivlavi sferi v vzhodni Evropi so nastala nova žarišča nemira na poti k boljševizaciji. Tako je bila ponovno vržena bukarštanska vlada, ker še ni bila dovolj boljševiška in tudi nad Finsko se zbira nova boljševiška nevihta. Če dodamo k temu še moskovsko časopisno gonjo proti Španiji, proti Švici in pred nedavnim

Führerjevo voščilo Francu

Berlin, 5. dec. Führer je poslal španskemu državnemu poglavarju generalu Francu ob njegovem rojstnem dnevu prišerno brzojavno voščilo.

Belgijski list o Vlasovu

Berlin, 4. dec. Belgijski list »L'Avenir« komentira manifest odbora za osvoboditev ruskih narodov in pravi, da gibanje generala Vlasova ni kak reakcionarni pojav, ki bi si staval hipernacionalne cilje, ki bi nasprotovali resničnim koristim dežele, marveč si je to gibanje postavilo za svoj glavni cilj dobrobit ruskega prebivalstva. Iz manifesta je razvidno, da predstavlja gibanje posrečeno združitev nacionalizma in socializma.

Sklep iranskega parlamenta

Stockholm, 5. 12. O že javljenem sklepu iranskega parlamenta o petrolejskih koncesijah poroča dipl. dopis. Reuterja, da je sprejel iran parlament zakon, ki prepoveduje podeljevanje koncesij kateri koli inozemski vladi. Izkoriščanje — če že ne prodaja — iranskih petrolejskih izvirov mora odselej naprej na vsak način ostati v iranskih rokah. Razen tega ne sme nobena iranska vlada razpravljati o prodaji iranskih petrolejskih produktov inozemcem, ne da bi prej stopila v stik s parlamentom. S tem je šla vlada Bavata še korak dalje kot bivša vlada Saída, ki je samo zahtevala, da do konca vojne ne smejo podeljevati novih petrolejskih koncesij.

Služba božja za Vlasovo gibanje

Oslo. V Oslo je bila večeraj slovesna služba božja za gibanje Vlasova. V ruski pravoslavni cerkvi so se zbrali v velikem številu vojaki ruske osvobodilne vojske, ruski delavci organizacije OT ter ruska družina v Oslo. Ruski duhovnik, ki je sam doživel boljševiške grozovitosti ter je šele pred nekaj meseci zapustil svojo rusko domovino, je poudaril v svojem nagovoru, da ruska pravoslavna cerkev podpira gibanje generala Vlasova, ki hoče osvoboditi ruske narode boljševiškega jarma.

Sovjeti napadajo Čangkajska

Stockholm. Agencija »United Press« javlja v »Goeteborškem trgovskem in mornarskem listu« iz Moskve, da je sovjetski list »Vojna i raboti« klast ostro napadel čunkinško vlado. List je napadal, da je Čangkajskova politika diktatorska, da zanemara vojno vodstvo, da so gospodarske razmere obupne ter da je ideologija vlade protidemokratska. Politika čunkinške vlade je škodljiva ne le Kitajski, marveč tudi zaveznikom. Sovjetski list trdi nadalje, da je preosnova vlade, ki jo je pred kratkim podvel Čangkajsk in o kateri so smatrali, da bo lahko izravnala nasprotstva med čunkinško Kitajsko in zavezniki, dala samo hrano reakcionarnim gibanjem. Defetistična čunkinško-kitajska strategija v letu 1944 je dala Japoncem možnost, da so uničili 100 čunkinških divizij ter pomembno izboljšali svoje postojanke na celine. Brezdvomno je, da se je v Čunkingu ojačil vpliv reakcionarnih zemljiških posestnikov, dobičkarjev in valutnih spekulantov.

Stockholm, 4. dec. Kakor poroča »Dagens Nyheter«, je moskovski list »Svestjast« ostro napadel Čangkajskovo vlado v Čunkingu ter jo označil kot reakcionarno. List »Svestjast« predvsem kritizira obnašanje čunkinške vlade, ki se brani sodelovati s komunisti Japana.

tudi proti Čangkajsku, nadalje proti iranski vladi, ponovne napade na londonsko-dansko vlado, padec poljske begunske vlade, podvrženje jugoslovanske begunske vlade Titu, potem je to velika količina padcev vlad in poskusov vmešavanja, ki so se vsa dogodila po navedilih moskovske vlade. Nobena vlada ni danes varna, če ne uživa moskovskega zaupanja. Monotono, toda vedno z novimi uspehi uporabljajo isto metodo. Pod plaščem protifašističnega boja organizirajo v deželi najprej sile za prevrat ter jih spravijo do nemirov, dokler ni položaj dovolj zrel, da pride na vrsto vlada.

V poslednjih tednih je padlo nič manj kot 5 vlad, in sicer na Finskem, Romuniji, Italiji, Iranu ter poljska begunska vlada. V nadaljnjem pol duceta dežel so pričeli boljševiki s politično ofenzivo, ki je na primer v Belgiji in Grčiji že dovedla do krize.

Neresljivo gredo tako dežele, ki so bile odvzete iz vpliva osi, nasproti državljanjski vojni. Bodisi kot boljševizem ali prvotno kot angleška bolezen povsod pronica smrtonosni boljševiški strup v narodo, spremlja pa ga političen in gospodarski kaos, beda in brezposelnost ter lakota in mraz.

Nov ameriški drž. podtajnik

Stockholm, 5. dec. Kakor poroča agencija Reuter, je imenoval Roosevelt na mesto Stettinusa za državnega podtajnika zunanjega ministrstva Josepha C. Greya.

Roosevelt je nadalje sporočil, da so odstopili državni podtajniki Adolph Berlo, Breskin-Ridge Long in Hawland Shaw. Njihovi nasledniki so Will Clayton, Arhibold Mac Leism in Nelson Rockefeller.

Grčiji grozi državljanska vojna

Zopet streljanje v Atenah — Vojni minister odstopil

Bern, 4. dec. Kriza, ki je nastala v vseh po Angloamerikančih zasedenih deželah zaradi odpora boljševiškega podtalnega gibanja, da bi izročilo orožje in oblast, je tudi v Grčiji sedaj najostreje izbruhnila. Krvavi spopadi v Atenah so ponoven dokaz za to, da sledi zavezniškom povsod kaos, iz katerega izide končno kot zmagovalec vedno boljševizem. Boljševiki v Grčiji so napovedali odkrit boj vladi Papanandreu. Proglasili so generalno stavko in generalni tajnik boljševiške organizacije EAM je izjavil v javnem govoru pred demonstranti, da je Papanandreu vreden vsega zaničevanja. Papanandreu pa se je z obupnim oklicem obrnil na grški narod. Pri tem je omenil dolgo vrsto koncesij, ki jih je dala vlada gverilskim silam, da bi zadovoljila boljševiške zahteve. Papanandreu je izjavil, da so triumfalni neodgovorni elementi. Odgovorni za to so boljševiški voditelji. Z oboroženo demonstracijo, z generalno stavko in s ponovno ustanovitvijo osrednjega odbora ELAS-a vodijo deželo v državljansko vojno. Papanandreu je zaključno izjavil, da je Grčija prestala udarec vojne, da pa ne bo prestala udarcev svojih lastnih otrok. Žalibog je glas organizacije drugačen, kot glas domovine.

Amsterdam. Kakor javlja radio London je imenoval grški ministrijski predsednik Papanandreu na mesto odstopivših ministrov, ki so pripadali levemu krilu gibanja EAM, pet novih ministrov. Za poljedelskega ministra je bil imenovan Lambrianides, minister za narodno gospodarstvo je Georg Kartalis, finančni minister Thanosios Sbaruginis, delovni minister Aristoteles Sideris, ter minister za javna dela Stefanos Stefanopoulos.

Amsterdam. Kakor javlja agencija Reuter iz Aten je izjavil vrhovni poveljnik britanskih sil v Grčiji general Scobie v neki novi proklamaciji na grški narod, ki so jo v torek nalepili po vseh atenskih ulicah sledečo: »Omejeno število gotovih elementov je nameravalo žrtvovati interese Grčije kot naroda ter, če bi bilo možno, izvesti državljansko vojno. Zato je bila grška vlada prisiljena proglasiti v soglasju s Helensko ustavo obsedno stanje v Atenah in Pireju. Ponavljam, da stojim skupno s prevladujočo večino grškega naroda trdno za ustavno vlado ter da bom ji nudi vsi pomoč, dokler ne bo grška država zopet izgrajena ter da bo lahko s pravo vojsko izvedla svobodne volitve.«

Stockholm, 5. dec. Kakor javlja londonska poročevalska služba, atenski radio tudi še v torek zjutraj ni pričel delovati. Tudi elektrarna grškega glavnega mesta vsled generalne stavke še ne deluje. Tudi ostala poročila iz Grčije so vsled razvoja poslednjih dni skoraj popolnoma prenehala ter prihajajo le zelo skromno.

Londonski listi izražajo svoje hlapavsko obžalovanje, da trpi osvobodjena Grčija sedaj zaradi n-ranjih bojev. »Times« zopet ponovno zagovarja moskovske elemente, ko izjavlja, da je bil grški ministrijski predsednik v svojem obnašanju napram boljševizem preveč nepopustljiv ter da je obžalovanja vredno, da je dovolil, da je

atenska policija po nepotrebnem nastopala s silo. To angliško stališče je treba tudi Grkom jasno razložiti.

Zeneva. Vodilni liberalni list »Manchester Guardian« se bavi z anarhističnimi razmerami v Grčiji. List piše, da je treba priznati, da sta obvede strani grešili. Zelo nespametno je bilo od atenske policije, da je streljala na neoborožene demonstrante, prav tako pa je tudi zelo neumno, da je je od porniško gibanje EAM odredilo generalno stavko. General Scobie je prišel zaradi teh dogodkov v nevzdržen položaj. »Manchester Guardian« meni na to:

»General Scobie, ali britanska vlada, naj enkrat za vselej jasno izjavi, da nikakor nimamo namere, da bi grškemu narodu proti njegovi volji vsilili monarhijo.«

»Times« piše k isti temi: »Ena najnujnejših nalog Grčije je sedaj, da sestavi vlado, v kateri bo sodelovalo tudi gibanje EAM ter da prevzame ta vlada odgovornost, ki je s tem v zvezi.

Berlin. Krvoprolitje pred kraljevo palačo v Atenah nemške javnosti ni posebno presenetilo, ker je že dalj časa računala s takšnim razvojem. Berlinsko jutranje časopisje je mnenja, da spada krvava nedelja v Atenah v dolgo verigo boljševiških manevrov, ki rodijo sadove v vseh takozvanih osvobodjenih deželah.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« ugotavlja, da to, kar so je dogodilo v nedeljo v Atenah, povsem odgovarja napovedim, da tudi tukaj, kot v vseh ostalih evropskih deželah, rešuje boljševizem s preizkušenimi sredstvi terorja in nemirov, od znotraj grško vprašanje. Te dogodke je treba smatrati kot sestavni del boljševiških napadov proti vsakemu sistemu na evropski celine, ki ne uživa naklonjenosti Moskve.

»Berliner Morgenpost« izjavlja: »Grčija drvi v državljansko vojno in moskovsko žito zori.«

Stockholm, 5. 12. Iz londonskih poročil o dogodkih v Grčiji je razvidno, da se položaj nadalje zaostruje. Tako je sporočila angleška poročevalska služba v četrtek zvečer, da je atenski radio ustavil svoje oddaje ter da vlada ni v stanju, da bi vzpostavila vlad in mir v deželi.

Agencija Reuter javlja nadalje, da v Atenah zaradi stavke delavcev pri elektrarni nimajo električnih luči, tako da mora delati britanski glavni stan pri zasili razsvetljavi. Reuter javlja nadalje, da je posegel sedaj vmes britanski vojaški poveljnik general Scobie ter pozval oddelke Elasa, da zapustijo širše področje okrog Aten in Pireja. Če bi se branili to storiti, bodo smatrani kot »sovražniki«. V Pireju se je šlovalo v pretekli noči čisto puškarjenje. Oddelki Elasa so napadli več policijskih postaj ter premagali stražnike. Vlada Papanandreu je sporočila, da so po proglasitvi obsednega stanja na področju Attika pričela delovati vojna sodišča.

Končno poroča agencija Reuter, da so v Thessiumu, nekem atenskem okraju več kot 24 ur v teku silni boji med

Tisoč krink boljševizma - toda vedno isti zločinski značaj

Rdeči rabelj Tito v svoji izjavi Srbom ni napovedal obljubljenih svobode, temveč »očistevalne akcije«, kaznovanje »zaslepljenih« in sistem talcev

Včeraj smo oročali o silnem komunističnem terorju, ki mu je prepusteno srbsko ljudstvo. Ker so kljub najhujšemu pritisku prodrl v svet obupni klci trpečega naroda, je Tito podal izjavo, v kateri kot »državnik« prikazuje boljševiški teror kot »zaključje za zaščito države«. Ta izjava je tiskana na letakih, ki so jih pri Vipavi trosili komunisti. Ker je vsebina dokumentarna, v celoti objavljamo letak, ki nosi naslov »Zverstva v Srbiji«.

»Nasprotna propaganda si krčevito prizadeva, da bi očistevalne akcije zmagovitih čet rdeče armije in maršala Tita v osvobodjeni Srbiji izrabila za ščuvanje proti jugoslovanski osvobodilni vojski. Iz glavnega stana maršala Tita je bila izdana o tem posebna izjava, ki se glasi v glavnem takole:

Ce je srbski narod doživel v ozemljih, ki so bila zasedena po rdeči armadi in narodno osvobodilni vojski, težke črbe in stroge ukrepe, so temu krivi Finci sami. Ze prej so vedno kazali, da za cilje, ki jih zasleduje maršal Tito v sporazumu s sovjetsko vlado, po večini nimajo nikakršnega razumevanja. Ko je bila rdeča armada še daleč, so Srbi v zločinski prevzetnosti zgrabili za orožje in se bojevali skupno z Nemci proti Titovim četam.

In sedaj, ko stoji rdeča armada na srbskih tleh, so zaslepljeni kmetje in delavci v naprtačem pojmovanju narodne zavesti zopet udarili z orožjem proti tistim, ki se borijo prav za prav edino za svobodo narodov. Na to moramo dati en sam odgovor: To zaslepljeno ljudstvo mora biti kaznovano. Kdor se upira ukazom osvoboditeljev, tega bomo uničili. Brezobzirno bodo kaznovani prebivalci vasi, v bližini katerih se bodo izvršili napadi na kolone rdeče armije ali naših čet. Za vsa sabotažna dejanja so možne, ženske in otroci enako odgovorni. Predvsem pa je bilo poskrbljeno zato, da duhovniki in nekdanji pripadniki narodne oficirske klike ne bodo mogli napraviti nobene nesreče več — ti ne bodo naroda več ščevali!

Ce torej nasprotna propaganda govori danes o boljševiških grozodejstvih v Smederevu, v okolici Požarevca, v Boru, Raški in Zajčevu, če toži nad strahotnimi dejanji NKVD v Beogradu, vedite, da je to samo pravična kazen za uporno prebivalstvo.

Kdor le nekoliko pozna delovanje komunistične partije v zadnjih 20 letih, kdor je imel pazno oko za premeteno boljševiško politiko v letih sedanje vojne, in je razumel pomen na videz neposrednih osvobodilnih gibanj v raznih deželah, kdor pozna prave cilje komu-

S komunizmom pride na oblast najhujše nasilje

Balkan naj bi služil za spodnji vzvod boljševiških klesč, ki bi stisnile Evropo. Do zadnjega je komunistična partija to tajila, sedaj pa je prišla z dejstvom na dan. Znano je, da je bila komunistična partija bivše Jugoslavije ena izmed najbolj zagrznenih partij na svetu, zato je med prvimi organizirala revolucijo na svojem področju. Šele po triletni revoluciji je vlada komunistične partije priznala, da gre za komunistične cilje, to je »za cilje, ki jih zasleduje maršal Tito v sporazumu s sovjetsko vlado«. Zločinec Tito je hotel boljševikom Balkan izročiti kot že zrel sad revolucije, vendar se mu to ni posrečilo, ker se narodi niso pustili nategniti na kopito krvave komunistične revolucije. Srbi so se prvi uprli in še danes »po večini nimajo nikakršnega razumevanja za to politiko, kakor priznava izjava. Tito je med njimi zgubil vse pristaše, tako da je šele letos postavil srbski štab NOV.

Med prvimi dejanji, ki jih je odredila komunistična vlada, so bile »očistevalne akcije« med prebivalstvom. Po neki nujni zločinski doslednosti, katero je bilo mogoče že vnaprej napovedati, ker je temeljena v osnovah komunistične lažne ideologije, je prvo dejanje na oblast prihajajočega boljševizma, najhujši teror. Pojem komunističnega terorja je čisto svojski in je teror v najvišji meri, ker združuje v sebi vse fizično in moralno nasilje.

Ze revolucija v Rusiji 1917. leta je bila strahotno krvava kljub temu, da ljudje stahot komunizma še niso dovolj poznali in so se ga tudi manj otepali kot danes. Po 20 letih, ko je revolucija požrla večino svojih prvoboriteljev, se je zločinski bes po odstranitvi vseh poštenih in komunistu nujno nasprotnih v komunizmu stopnjeval do viske. Tito, ki se je kakor v posmeh Srbom naselil v nekdanjem kraljevem dvorcu, počenja najhujša grozodejstva nad srbskim ljudstvom, ki je spoznalo zločinsko naravo boljševizma in se po vesti pravilno odločilo proti njemu. Tako si bo pridobil glas nekdanjega rdečega rablja Dzeržinskega, ki je v času prve revolucije po približnem računu umoril povprečno po 5000 ljudi dnevno ali 1 milijon in pol letno. Tudi za sedanje rablje Srbov bo veljalo, da je njegovo delovanje »visoka pesem v proslavo nečlovečnosti, kakor pravi komunist Kautsky za Dzeržinskega.

Komunizem v Srbiji mori ljudi zato, ker brani svojo človečnost, svojo naravo in svoje pravice. Srbski narod je stra-

hovito razočaran, zato se je enodušno postavil v bran komunističnemu nasilju. Celo delavci, predstavniki prav tistega stanu, ki ga komunizem oznanja kot nosilca socialnih revolucij in mu obljublja gospodstvo na zemlji, so se odločili za borbo proti boljševiškim tolpom. »To zaslepljeno ljudstvo mora biti kaznovano.« Kamor komunizem pride, tam se ljudem kmalu odpro oči za resnico, ki je toliko bolj boleča, čim več iluzij o njej so si delali. Boljševiki hočejo v Srbiji in po drugih deželah, ki so jih zasedli, izvršiti tisto, kar je še pred prvo komunistično revolucijo v Rusiji predlagal predhodnik današnje sovjetske razredne znanosti nihilistični pisatelj Tkačov, »da bo treba na Ruskem iztrebiti vse prebivalstvo do 25 let, ker bo šele tedaj mogoče izvesti komunistični režim. Srbija je dokaz nepojmljivega divjanja komunistične vojne revolucije. Iztrebiti hočejo vse one, ki bi se ugnili upreti komunističnemu nasilju. Isti zakon krvavega obračunavanja velja za žene, otroke in može. Kakor povsod drugod so boljševiki najprej iztrebili duhovščino in oficirje; prve zato, ker so nosilec idejnega nasprotstva proti komunizmu, druge pa, ker bi bili zmogni voditi organiziran protikomunistični odpor. Srbijo danes vlada klika komunističnih zločincev, pravih kriminalcev. — Lenin sam je priznal, da šteje njegova stranka na vsakih 100 poštenjakov vsaj 90 čisto navadnih lopovov in je dodajal: »Stranka ni noben deklinski zavod. Tudi podlež nam lahko koristijo prav s svojo podlostjo.« Sedanja komunistična internacionala pa v vsem, torej tudi v tem, nadaljuje Leninovo smer.

Kdor ne zavrže komunizma že v nauku, ga mora zavreči ob potokih lastne krvi

Tragika naše dobe je v tem, da ljudje sploh ne ločijo več med resnico in zmoto. Glede na kratkovidno zadržanje proti komunizmu bi mogli reči, da je velik del človeštva zapadel duševni toposti. Dokler ne bodo vsi na jasnem, da je komunizem satansko delo zločinskih in patoloških ljudi, da je protičloveški poskus, v temeljih spremeniti človeka z njegovo naravo vred, toliko časa bodo ljudje še morali preplavati svojo lahkomišelnost z lastno krvjo. Revolucija v srbskem narodu pobira predvsem nedolžne, pa tudi vse tiste, ki bi se morali komunizmu že zaradi svojega javnega položaja upreti, one, ki so bili v kompromisarskem razmerju do komunizma, pa tudi one petičnike, ki so komunizmu pomagali na oblast.

Močno zavest izvršene dolžnosti pa čuti v sebi vsi tisti, ki so v borbi proti zločinskemu komunizmu bili vedno nepremakljivi in dosledni. Zgodovina je upravičeno opozorila, le žal, da jih mnogi niso slišali, ki so bil še čas. Tragadija srbskega naroda nas mora v protikomunističnem bloku še bolj povezati, kajti prišel je čas, ko ni nobena žrtve dovolj velika v odločitvi, da komunizmu ne pustimo v temeljih porušiti in preobrniti svojo narodno domačijo.

Ustanovitev podpornih odborov

Člen 1. Zaradi enotne ureditve in izvedbe vseh socialnih podpornih ukrepov se ustanavlja v Ljubljani Pokrajinski podporni odbor, na sedežu vsakega okraja in vsake občine pa po en okrajni oziroma občinski podporni odbor.

Člen 2. Naloga teh odborov je, da na svojem območju sousmerijo že obstoječe socialne ustanove, da organizacije, korporacije, združenja in društva za izvajanje skrbstvenih nalog po možnosti združijo in enotno uredijo, da izvajajo skrbstvene ukrepe za vojne oškodovance in vse poleg državnega skrbstva neopogibno potrebne dodatne socialne ukrepe, kakor tudi, da izločajo neupravičeno dvojno podeljevanje podpor.

Pokrajinski podporni odbor nadzoruje vse okrajne in občinske podporne odbore, jim daje nasvete ter jim priskoči na pomoč, kolikor za reševanje posameznih socialnih vprašanj njih lastna sredstva ne bi zadostovala in bi bilo treba izvesti naloge, ki presegajo krajevni pomen.

Člen 3. Člane Pokrajinskega podpornega odbora postavlja šef pokrajinske uprave z odobritvijo nemškega svetovaleca. Člane okrajnih podpornih odborov postavlja okrajni glavar, člane občinskih podpornih odborov pa župan, obojne z odobritvijo šefa pokrajinske uprave.

Nemški svetovalec lahko uporablja pri sestavljanju podpornih odborov svojo pravico, dajati navodila.

Člen 4. Pokrajinski podporni odbor mora biti sestavljen iz dveh članov: a) šef zdravstvenega oddelka pri VI. oddelku pokrajinske uprave, b) okrajni glavarji, c) ljubljanski župan in nekateri drugi župani v pokrajini, d) organizacije, združenja in društva vsake vrste, katerih področje se razteza na vso pokrajino in ki delujejo v socialnem skrbstvu.

Častni člani so: a) vodje osebe gospodarstva, b) zastopniki delavstva itd. V okrajne oziroma občinske podporne odbore se vpokliče uradni zdravnik pri okrajnem glavarstvu oziroma občinski zdravnik (zdravnik združene zdravstvene občine).

Kadar so člani zadržani, jih nadomestujejo njihovi zakoniti oziroma po njih pooblašteni zastopniki.

Člen 5. Pokrajinski podporni odbor predstavlja predsednik pokrajinske uprave, okrajnim podpornim od-

Zanimivosti o komunizmu in komunistih

Nekaj primerov komunističnih laži. Predzadnja številka »Ljudske pravice« od 18. novembra ve o Ljubljani tole poročati: »Ljubljano so začeli izpreminjati v utrjeno postojanko. Izpraznili so palače »Vzajemne zavarovalnice«, v katero dovažajo orožje.« Kako da so komunisti zmogni tako grde laži? Vsaj na tem vzgledu naj bi zadnji ljubljanski zaslepljenici spoznali vso grdobijo komunističnih laži.

V isti številki beremo o Ribnici: »Najtežje je bila prizadeta dolejš Ribnica, ki jo je bombardiralo prvih 80 bombnikov, pri zadnjem napadu pa je bilo pobitih v Ribnici 85 domobrancev.« Kaj bodo tej laži dejali Ribničani? Sodimo, da bodo zdaj zadnji ribniški ofarski simpatizerji po teh lažeh obžalovali, da so kdaj kakemu komunistu kaj verjeli.

Ista številka »Ljudske pravice« pa je tudi prinesla celotno poročilo »Glavnega štaba komunističnih tolpe o zadnjih bojih v Beli Krajini. Čeprav to ni njena navada, je to komunistično poročilo morala objaviti tudi »Ljudska pravica«, da bi s tem komunisti kolikor se da zabrisali svoj težak porok v Beli Krajini. Poročilo sta podpisala glavni politkomisar Kidrič in »generalljantant Jaka Avšič, od kopice njegovih laži pa je največja naslednja: »Skupno je imel v teh treh dneh težkih borb sovražnik preko 200 mrtvih in več 100 ranjenih, medtem ko so naše izgube zelo majhne.« Koliko pa te besede drže, so komunisti sami izdali. Komunistični »Radijski vestnik«, ki je namenjen nemuni masi, pa je ob objavi istega poročila številke padlih domobrancev še nekoliko — samo za sto — napihnil in dobesedno pisal: »Skupno je imel sovražnik v teh treh dneh težkih bojev preko 300 mrtvih in več sto ranjenih, medtem ko so naše izgube zelo majhne.« Seveda, komunisti hočejo imeti med maso kar se da učinkovito agitacijo, zato pa tudi kar mimorede pobijejo sto domobrancev več! Koliko pa vse to komunistično poročanje drži, naj navedemo poročilo o domobrancah iz istega »Radijskega vestnika«: »Njihovi obrazi in razcapane obleke kažejo

skrajno slabše razmere, v katerih živijo. Pri Kanizari (to je ciganska vas v Beli Krajini) so pobrali zadnje cunje ciganom. Preveč si niso upali ropati, ker so se bali skrajno nesigurne.« To so vsekakor preveč očitne laži!

Kočevoje 20. novembra. Ze nekaj dni pred pričetkom komunističnega napada so komunisti raznašali po bližnjih vaseh govorice, da bodo ob napadu komunistična tolpe mesto gotovo zasedle. Zato pa je tudi tistega jutra, ko se je napad pričel, odšel iz mesta proti bližnjemu gozdu pek Fink, za katerega so pozneje ugotovili, da je bil komunistični terencec. Ta Fink se je v gozdu takoj pridružil komunističnim tolpom. Tolpvali so mu dali puško in ga tako poslali v prvo bojno črto. Ot prvih streljeh je Fink oblezal mrtev. Tako je končal ta kratkovidnež, ki so ga komunisti isprepleli s svojo agitacijo. Kočevoje ni padlo, ker je ostalo zvesto narodnim izročilom, padel je Fink, ker se je dal komunistom zlorabiti, da so ga neizkušene poslali v najhujši boj. Naj bo ta primer v spomin, ki se vedno verjamejo varljivim komunističnim obljubam in agitaciji.

Dne 28. oktobra letos je na Banjici pri Beogradu, ki so ga sovjetski boljševiki tako strahotno razdejali, govoril komunistični glavar Tito. Od vsega njegovega dolgovznega govora je zanimiva le tista izjava, ko govori Tito o množici tistih, ki jih je v treh letih komunistične revolucije s silo pognal v smrt. Tito je naznačil celo število padlih. Te njegove številke gotovo niso točne, kakor ni točno nobeno komunistično poročilo, vendar je Tito kljub temu moral priznati smrt 200.000 mož in fantov, ki jih je — v večini prišlo mobilizirane — pognal v smrt. Kako strahna številka! Kako strahne številke pa bodo zazijale pred nami po vojni, ko bo ljudsko število šele ugotovilo točno število padlih komunističnih mobilizirancev. Koliko pa bo število onih, ki so jih komunisti pobili, ker niso hoteli priznati komunistične diktature! Tako odrešenje ata nam prinesla erp in klavdivo!

Gospodarstvo

Poenostavljenje uslužbenske davka v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da bo s 1. januarjem 1945 poenostavljen postopek pri uslužbenskem davku. Predvsem se bo zvišal davka prosti minimum pri uslužbenskem davku delavcev od 3000 na 40.000 mark. Davčne stopnje tabele uslužbenske davka so prilagode tabele dohodninskega davka.

Zlata drahma za bogataše. Londonški Economist piše o sedanjih grški zlati drahmi, da je začela Grška banka oddajati zlato, in sicer po dvakrat višji ceni kot je uradna cena v Londonu. Te prodaje naj služijo za okrepitev zaupanja v drahmo. Ker manjka blaga, naj imajo lastniki drahme vsaj do-

Letošnje božično obdarovanje bo merilo naše narodne zavednosti

borom okrajni glavar, občinskim podpornim odborom pa župan. Ti so odgovorni za delo podpornih odborov, ki morajo poslovati po njihovih navodilih.

Člen 5. Pokrajinski podporni odbor ima svoj izvršilni odbor, ki rešuje tekoče posle in sestoji poleg predsednika še iz 6 članov. Izbere jih Pokrajinski podporni odbor izmed sebe.

Člen 6. Upravno oseboje in imovina Pokrajinskega podpornega zboda, njegovih občinskih podpornih odborov ter njemu podrejenih ustanov preide z aktivni in pasivi na novoustanovljeni Pokrajinski podporni odbor in njegove občinske podporne odbore. S tem preneha delovanje Pokrajinskega podpornega zboda. Pravilnik za upravno in računovodstveno poslovanje Pokrajinskega podpornega zboda z dne 23. januarja 1942 št. 8 (Sl. list št. 31-9 z dne 31. januarja 1942) ostane v veljavi in se smiselno uporablja za upravno in računovodstveno poslovanje Pokrajinskega podpornega odbora.

Šef pokrajinske uprave oziroma župan morejo postaviti tajnika Pokrajinskega podpornega zboda oziroma tajnika občinskih podpornih odborov za poslovanje podpornih odborov.

Člen 7. Podporni odbori dobivajo svoja sredstva: a) s prispevki pokrajine, b) s prispevki občin, c) v izrednih primerih s prispevki Vrhovnega komisarja, d) z darili, e) z zbirkami.

Upravni stroški Pokrajinskega podpornega odbora, okrajnih podpornih odborov in občinskega podpornega odbora mestne občine Ljubljana obremenjuje proračun pokrajinske uprave, stroški občinskih pokrajinskih odborov pa občine.

O uporabi razpoložljivih sredstev se polaga obračun šefu pokrajinske uprave.

Pokrajinska uprava in občine morajo postaviti v svoje proračune primerne zneske za poslovanje podpornih odborov.

Člen 8. Da se prepreči zlorabe, se osnuje splošna kartoteka podpirancev in podpornikov, ki jo morajo voditi občinski podporni odbori. Enaka kartoteka v duplikatu oziroma triplicatu se vodi pri okrajnih podpornih odborih oz. pri Pokrajinskem podpornem odboru. V to kartoteko se vpisujejo vse podeljene podpore. V ta namen morajo socialne ustanove vse vrste, ki podeljujejo podpore, pošiljati pristojnim občinskim podpornim odbo-

volj denarja, za katerega naj si potem poiščejo blago. Dejstvo, da prodaja Grška banka zlato publiki, ne kaže, da je kupno moč drahme pripisovati kritju v zlatu in v devizah, temveč da je kupna moč odvisna od omejitve izdaje bankovcev in obsega za prodajo razpoložljivih količin blaga, za katere je treba dati drahme. Prodano zlato ne bo nič drugega kot sredstvo, da si bodo bogati lahko ohranili premoženje.

Marinetti, »oče futurizma«, je umrl

Milan, 4. dec. V starosti 68 let je umrl v noči na 2. december v Bellagiu ob jezeru Como oče futurizma, Marinetti. Marinetti je bil rojen v Aleksandriji v Egiptu ter se je šolal na francoskih učnih zavodih. Svoje znanje je dopolnil s študijem na univerzi v Padovi. Leta 1906. je osnoval Marinetti futuristično gibanje, ki je dobilo v prvi svetovni vojni in po vojni tudi politični pomen, ker so bili futuristi v Italiji prvi pristaši fašizma. Marinetti se je prostovoljno udeležil prve svetovne vojne ter abesinskega pohoda. Od leta 1929. je bil tajnik pisateljskega oddelka Italijanske Akademije. Zaprtil je približno 50 del, predvsem pesmi. Na Ducejev ukaz bo pokopan Marinetti na državne stroške 3. decembra v Milanu. Pokojnika so položili na mrtvaški oder v milanskem stranknem domu.

rom vse podatke, potrebne za natančno voditev kartoteke.

Vsakemu rednemu podpirancu se ob podelitvi prve podpore izda podporni knjižica, s katero se mora izkazati pri vsaki nadaljnji prošnji za podporo in v katero se vpišejo vse podpore. Te knjižice izdajajo pristojni občinski podporni odbori.

Za pristojni občinski podporni odbor velja podporni odbor občine, v kateri podpiranec prebiva.

Člen 9. Socialno pomožno delo Vrhovnega komisarja (Soziales Hilfswerk des Obersten Kommissars) s to ureditvijo ni prizadeto in ostane še nadalje organizatorno popolnoma samostojno ter ima nalogo, da v primerih katastrof in ob drugih povodih opravlja dodatno skrbstveno delo s posebnimi datjavami po naročilu in v imenu Vrhovnega komisarja.

Člen 10. Kar se tiče delovanja že obstoječih zasebnih dobroteljskih ustanov, združenj in društev s posebnimi nameni, se s tem nič ne spreminja; ta opravljajo svoje skrbstveno delo v okviru svojega statutarnega področja, vendar se smejo javne zbirke vsake vrste, kakor tudi zbirke oblačilnih predmetov in obutve itd. prirejati edino po pristojnem podpornem odboru oziroma z njegovo odobritvijo.

Člen 11. Vse določbe, ki nasprotujejo predpisom te naredbe, se razveljavljajo.

S to naredbo se ne spreminjajo zakonski predpisi, po katerih imajo posamezniki pravico do oskrbe ali podpor.

Člen 12. Ta naredba stopi s 1. decembrom 1944 v veljavo.

V vsako hišo »SVET«

Varčujte z vodo!

Pred anarhijo v Evropi

Berlin. Prejšnji teden se je v vseh od zaveznikov zasedenih in baje »osvobodjenih« ozemljih kriza tako zaostrila, da lahko govorimo o izbruhu anarhije v velikem delu Evrope.

To oceno je podala »Inozemska informacijska služba« z ozirom na dogodke v Grčiji, Italiji, Romuniji, Belgiji in Finski. Inozemska informacijska služba, ki naveda tudi poziv lista »Sunday Dispatch« Švedski, da naj napove Nemčiji vojno ter nov napad londonskega lista »Times« proti Francovi vladi prihaja do naslednjega zaključka:

»Vsi ti dogodki kažejo isto težnjo. V vseh onih evropskih deželah, ki so bile odtegnjene oblasti osi, ter so jih nato zasedli bodisi Anglosasi ali boljševiki, je državljanska vojna v teku ali pa se pripravlja. V vseh teh deželah poskušajo bodisi Anglosasi ali Sovjeti notranjepolitično intervenirati. Cilj te intervencije

je, da obdržijo na krmlu vlado, ki nima ljudskega zaupanja ali pa, da odstranijo vlado, ki uživa zaupanje svojih rojakov. Nepopolarni vladi Pierlota in Papan-dreua držijo Anglosasi z oboroženo silo proti narodu.

Francovo vlado pa hočejo odstraniti, čeprav nudi edino jamstvo proti anarhiji v Španiji. Grof Sforza ne sme sestaviti v Rimu vlade, čeprav se zavzemajo za njega stranke Bonomijske vlade.

V Bukarešti ali v Helsinkih pa menjavajo vlade, ne da bi imeli narodi sploh kakšno možnost izreči k temu svoje mnenje.

Tako pronica v telo »osvobodjenih« narodov smrtonosni strup, strup notranjega uničenja po komunizmu in zunanega razpada državne avtoritete zaradi uvoza vlad, ki služijo tujim interesom. Lakota in mrzota sta psihični spremljevalni pojavi te grozovite krize, ki jo je prinesla invazija vsem prizadetim narodom.

Kratka poročila

Amsterdam. Agencija Reuter javlja, da so opazili od večerjanih večernih ur do torka jutraj do 7. ure zopet nemško letalsko delovanje nad južno Anglijo. Povzročena je bila škoda.

Madrid. General Franco je postal danes 52 let star. Ob tej priliki prinaša časopisje čestitke državnemu poglavarju ter mu zagotavlja ponovno brezpogojno zvestobo španskega naroda. Časopisi opozarjajo na to, da je general Franco ustvaritelj nove španske države, ki je bila izgrajena z orožjem in s krvjo padlih ter izražajo upanje, da se bo Francu posrečilo, špansko državno ladjo varno krmariti skozi vihar sedanje svetovne krize.

Zeneva. Po mnenju letalskega dopisnika lista »Daily Telegraph« Howarda Williamsa so podvzele Združene države svoj prvi korak za nadvlado na področju civilnega letalskega prometa, ko so pred kratkim podpisale letalski dogovor s Španijo. »Dogovor, ki predvideva da bo Panamerican Airways ustanovila oporišče ob robu Sredozemlja, potrjuje že napovedano ameriško namero, da hočejo obvladati svetovni zračni prostor,« je dobesedno ugotovil Williams.

Stockholm. Kakor javlja »Svenska Dagbladet« iz Helsinkov se je v pone-deljek končala demobilizacija finske vojske. Pod orožjem je samo sedaj še kontingent, ki je dovoljen na podlagi finko-sovjetskega dogovora o premirju.

Moskva pripravlja prelom

Stockholm, 4. dec. Po prvem odmevu, ki že naznačuje smer moskovske politike, so v Moskvi sedaj pričeli ostro napadati poljsko begunsko vlado Archizewskega. »Observer« poroča, da je ta vlada zavrnila vse sovjetske zahteve glede Poljske ter da hoče obdržati poljsko vzhodno mejo. List »Pravda« imenuje Archizewskega in njegove ministre begunsko drhal, ki je največji sovražnik Sovjetske zveze. List napoveduje, »da ti bankroterji ne bodo mogli odvrniti poljskega naroda od poti, na kateri je sedaj«. Moskovska poročevalska služba piše, da je dejstvo sestave te vlade razkriva vso zločinsko igro reakcionarne poljske begunske klike, ki cinično in nestranno izziva ne le Sovjetsko zvezo, marveč tudi vladi Velike Britanije in Združenih držav, ki jim očita, da nočejo podpirati ozemeljskih zahtev poljskih imperialistov. Moskva razkriva s tem še enkrat obstoječi dogovor med Churchillom in Rooseveltom o izročitvi Poljske. Pri tem je značilno, da označujejo v Moskvi dejstvo, da se londonski Poljaki branijo pred boljševiškim ropom polovice poljskega državnega ozemlja, kot poljski imperializem.

Moskovska poročevalska služba navaja nadalje levičarski poljski list »Robotnik«, ki zahteva, da preosnujejo ljubljanski komite v začasno poljsko vlado. Istočasno organizirajo po preizkušeni taktiki na Poljskem ljudsko razpoloženje. Tako poroča agencija »Tass« o nekem velikem gibanju, ki se je razširilo na Poljskem in ki zahteva preosnovanje ljubljanskega komiteja. V vseh delavnicah in kinematografih ter organizacijah so bila zboro-

Blagoslov nove Debeniakove slike sv. Nikolaja v stolnici

ho danes, sredo, 6. t. m. — na praznik sv. Nikolaja, patrona ljubljanske stolnice. Ob 7. uri pred novo polno pri velikem obhajilu maševal prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman, pred mašo bo pa novo močno sliko slovesno blagoslovil.

Slika popolnoma ustreza obema namenoma, ki ju je cerkveno predstojništvo hotelo doseči. Najprej tega, da se nova umetnina prilagodi baročnemu okolju; to se pravi: naj diha s sodobnim duhom, naj se delu pozna, da je nastalo v naših dneh, hkrati naj pa tudi skrbi, da sedanje prelepe ubranosti ne bo motilo, ampak z njo po notranjem duhu soglašalo, po zunanjih oblikah pa ne motilo.

Drugi namen je bil ta, da nova umetnina veliki prostor obvlada, kakor ga n. pr. tako odlično obvlada prisrčna smarčanska slika gospe Helene Vurnik. — Tudi to pričakovanje je umetnik vse hvale vredno uresničil. Slika cerkev obvlada prav v najdaljnih prostorih. Celotno gledalec opaja: čim dlje se od slike oddaljuje, tem bolj postaja živa, plastična. — Nadroben opis »Slov.« tako prinese izpod strokovnega peresa. Tu naj opozorimo samo na čudovito ozračje, ki je kakor ubrisano ozračje bladinih rosin juter naših planin — ali kakor ga semtertje moreš opazovati celo na večer — kakor ga je poročevalec gledal pred tremi tedni pred sončnim zahodom na poti iz Sostrega proti Polju. In še na nezasluteno poduhovljeni izraz v svetnikovem obrazu, kakor ga je slovenska cerkev. umetnost redko dosegla. — Ali je silovit vihar, ki je vso sliko tako močno, kar drzovito razgibal — primeri težki, globoki, nasičenih barvah viharjoči večerni plašč — ali je ta vihar po-

doba sedanjega svetovnega viharja, ne vemo. To pa vemo, da se nam je v Debenjaku zopet pokazal slikar, ki ve, kaj hoče, ki pa to, kar hoče, doseči tudi zna, slikar, ki ne gleda ne na boječo desnico, še manj na vse v pepelnato, brezosebno tvar izravnavajočo levo, ampak si upa na dan s svojo mislijo, barvo vidi, kakor jo je Bog ustvaril in vdel živi naravi. Zato je pa v tej podobi dosegel nepričakovano živ, vder, iz sodobnega občutja vzrasel dehtel cvet... »Habemus papam!« Klicar radostno sveto oznanja izvolitev novega papeža. »Habemus pictorem!« — Za njim ponavljamo: »Slikarja cerkvenega zopet imamo!

NOVI GROBOVI

† Maksimilijana Weber. Previdena je v Bogu zaspala ga. Maksimilijana Weber, roj. Križaj, soproga višjega inšpektorja drž. železnice. Drago mater bodo pokopali v sredo ob treh popoldne iz hiše žalosti Zalog 58 na farno pokopališče v D. M. v Polju.

† Anton Benko. Konec oktobra je umrl g. Anton Benko v Čemšeniku. Dragoga očeta so pokopali na domačem pokopališču 31. oktobra. Sv. maša zadušnica bo v Ljubljani v četrtek, 7. decembra ob osmih v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

† Jožef Sedlar. Zalostno novico sporočamo v Ljubljani bivajočim Sentruperanom, da je v vojni bolnišnici umrl Jožef Sedlar, domobranec. Pogrebna sv. maša bo v cerkvi Srca Je-

zusovega v četrtek ob pol 9. pogreb pa v četrtek popoldne ob 3 na Orlovem vrhu. V primeru alarma pol ure po končani nevarnosti.

† Ana Benda. Umrli je v Domu služkinj, Križevniška ul. 2, dolgoletna kuharica Ana Benda v starosti 64 let. Pogreb blage pokojnice bo v sredo ob 14. Služkinje, pospremito jo na njeni poslednji poti.

Naj rajnim sveči večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Vsi moramo poprijeti, če hočemo z božičnim obdarovanjem dokazati, da smo zrel narod

Boljše je hraniti nesmrtno dušo s hrano dobre besede, kot nasititi s telesnim kruhom telo, ki bo umrlo. (Gregor Veliki).

Koledar:

Sreda, 6. grudnia: Nikolaj, škof; Leoncija, muč.; Pashanij, muč.; Azela, dev. Četrtek, 7. grudnia: Ambrozij, škof in cerkveni učeni; Urban, škof; Fara, devica; Martin, opat.

Lunina sprememba: zadnji kratec ob 15.57. Herchel napoveduje lepo vreme.

Dramsko gledališče:

Septembars. Red Sreda. Ob 16.30.

Operno gledališče:

Rdeča kapica. Mladinska predstava. Ob 14 in 17.

Kino Matica:

Lažljivi ključec ob 15.30 in 18.

Kino Union:

Mož za mojo ženo ob 16 in 18.

Kino Sloga:

Sedem plesm ob 16 in 18.

Lekarniška služba:

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Lep uspeh vsesvetske nabiralne akcije

Zahvala Ljubljani in okoliškim občinam odnosno faram

Socialna pomoč pri Šefu pokrajinske uprave v Ljubljani, ki je organizirala vsesvetsko nabiralno akcijo denarnih prispevkov, se iskreno zahvaljuje vsem darovalcem in vsem sodelujočim, zlasti naši srednješkolski mladini, ki je sodelovala pri tej akciji z vso vneto in požrtvovalnostjo.

V Ljubljani smo nabrali in sicer na terenu v okolišču pokopališč 92.971 lir, dočim so posamezne osebe in tvrdke darovale pri tej priliki 58.062 lir. — Tako je Ljubljana zbrala skupaj 151.035 lir. Podoželje je darovalo, kakor sledi: Brezovica 9482 lir, Dev. Marija v Polju

Dr. Franc Tomšič:

Nemško-slovenski slovar

II. popravljena in dopolnjena izdaja. — Knjiga, ki predstavlja doslej naš najboljši slovar tudi v pogledu slovenitve. Obsega 627 strani in stane vezana 160 lir. LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

Redko kdaj se zgodi

in ljudje pravijo, da pomeni to dolgo življenje, če koga govornica pokopije, v resnici pa je še živ. V tem žalostnem stolpcu, kjer se največkrat poslavljamo od dragih, moramo danes sporočiti novico, ki bo gotovo razveselila vse svoje Antona Zuliča, doma iz vasi Vratno pri St. Jerneju na Dolenjskem. Pod ljubljansko kroniko smo 28. novembra poročali pri nesreči in poškodbah, da je Anton Zulič zaradi ran umrl. To smo bili presenečeni, ko se je včeraj oglašil čil in krepak domobranec v našem uredništvu in povedal, da bi rad, da ga zopet prišteljemo med žive. Drugo je vse res, kar smo pisali. Svoj čas je bil A. Zulič obšel na lovsko puško in je dobil v levo ramo okrog 40 šiber. Večina šiber mu je ostala v telesu in zato je šel še dvakrat pod nož na operacijsko mizo, kjer so mu pobirali šibre iz rane. Tudi po zadnji operaciji je hitro vstal in še vedno 20 šiber v rami. Upamo, da bodo njegovi svojci, če so brali prvo žalostno novico, brali tudi drugo, ki je zato tembolj vesela. Tudi znanke naprošamo, naj o tem obveste svojce.

Zatamnitev koles in žepnih svetilk

Uprava policije — oddelek za protiteluško zaščito v Ljubljani — opozarja vse lastnike in vozače motornih vozil in koles na obstoječe predpise glede zatamnjenja njih vozil.

Svetilke na motornih vozilih morajo biti tako zatemnjene, da pada svetloba samo skozi 5 do 8 cm dolgo in 1 cm široko vodoravno rezo v sredini svetilke. Svetilke na navadnih kolesih (biciklih) pa morajo biti zatemnjene na ta način, da pada svetloba samo skozi 4 cm dolgo in 1 cm široko vodoravno rezo v spodnji tretjini ploskve svetilke. Če je reza namješčen v sredini razsvetljene ploskve svetilke, je treba to opremiti z nadstreškom, ki onemogoča, da bi padala svetloba navzgor.

Vse zatamnjitve na katerem koli vozilu morajo biti izvršene v črni barvi.

Žepne ročne svetilke pa se morajo zatamniti v modri barvi.

Istčasno se opozarja vsi hišni lastniki in hišniki ter hišni starešine, da morajo biti hišna vrata, kot tudi hišna zaklonišča za časa protiteluškega alarma ves čas nezaklenjena in to v nočnem kot dnevnem času.

Javna zaklonišča se morajo odpreti oz. odkleniti vedno že pri znaku za javno svarilo. Prebivalstvo se ponovno opozarja, da se ne dotika odvzanih eksplozivov, temveč da jih mora vsakdo, ko jih najde, takoj prijaviti najbližji policijski stražnici.

Zahvala

V sklad Podpornega fonda slov. domobranstva (za ranjence in sirote po padlih domobrancah) so darovali: Drogerija Sfiligij Danica, 500 lir. Občina Ig pri Ljubljani 1500 lir.

Darovalcem se v imenu ranjenih domobrancev najtopleje zahvalujemo. (Ček. račun Podpornega fonda Slov. domobranstva je 11.048.)

Podporni fond Slov. domobranstva.

Prošnja koncertnega poslušalca

Vsi tisti, ki nismo mogli več dobiti vstopnic za krasi koncert dne 4. t. m., smo bridko razočarani. Ne more se reči, da smo pač zakasneli z nakupom vstopnic, saj se je vršil koncert v ponedeljek zvečer, a dvorana je bila razprodana že v soboto dopoldne! Zato prosimo vodstvo orkestra, naj blagovoli kmalu ponoviti koncert, da pridemo do duševnega užitka tudi mi, ki smo po nedolžnem kaznovani s tem, da

Se pred božičem izide novi in edini verski list s bogato vsebino in lepimi slikami

„RAST“

Tiskan bo na velikem formatu kakor Slovenske koledar in bo imel 32 strani. Naročnina za tri mesece znaša 25 lir. — Nekdanji naročniki »Bogoljubca«, »Katoških misijonov«, »Glasnika presv. Srca Jezusovega«, »Salezijanskega vestnika«, »Cvetja z vrhov sv. Frančiška«, »Luček in« »Naše zvezde« bodo gotovo radi segli po novem listu, ki bo skušal - kar bo le moglo - ugoditi vsem. Naročnajte se: UPRAVA RASTI, LJUDSKA TISKARNA

KULTURNI OBZORNIK

Sv. Miklavž v slovenskem slikarstvu

(Kratek ikonografski pregled.)

Sv. Miklavž je gotovo eden najpriljubljenejših svetnikov vsake krščanstva. O njegovem življenju sicer ne vemo mnogo in še to je prekrila legenda s tancico fantazije. Bil je v 4. stoletju škof v maloazijski Myri, trpel Dioklecianovo preganjanje in se odlikoval zlasti v ljubezni do bližnjega. Vsem je znana legenda o treh hčerah osirotelega moža, ki se zaradi pomanjkanja doje niso mogle ožiti, pa jim je svetnik ponoči vrnil denar v izbo — prav tu korenini navada obdarovanja otrok. Manj znane pa so zgodbe o treh otrokih, ki jih je hudobna krčmarica zaklala, razsekala in nasoljene zložila v čebriček, kakor jih je sv. Miklavž oživil; o lakoti v Myri, ko je svetnik delil lačnim kruh; o treh nedolžnih možih, ki jih je rešil rabljevega meča, in o rešitvi ladje na morju. Srednji vek pa je te zgodbe natanko poznal, saj jih vedno znova srečujemo na upodobitvah našega svetnika, tudi v slovenskem spomeniškem gradivu. Slike legende so celo pogostejše kot samostojne upodobitve sv. Miklavža. Njegov kult so na zahodu razširili zlasti benediktinci po letu 1087., ko so, v času križarskih vojsk, trgovci prepeljali njegove relikvije iz Male Azije v Italijo, v apulijski Bari, kjer jih še danes časte; med ljudmi živi celo vera, da teče iz njegovih kosti poseben sok — Mana di S. Nicolò.

Bizantinska umetnost je upodabljala sv. Miklavža kot strogega, bradatega moža brez pokrivala, v škofovski obleki in z belim omphorionom; desno dviga v blagoslov, v levici pa drži evangeljsko knjigo. Na zahodu ga na mozaiku iz 13. stol. najdemo v ka-

peli Sancta Sanctorum (pri Lateranu) še brez atributa, označenega le z napisom. Svetniške attribute (knjigo in tri zlate krogle na njej — obdarovanje treh deklet, tri otroke v čeburi — oživiljenje otrok, sidro — rešitev ladje) mu je dodelilo šele 15. stoletje. Stalno ga zahod upodablja v pontifikalni obleki. Zlasti v l. 1480—1520 se je v Srednji Evropi njegov kult in s tem njegove podobe, močno razvil. Na Tirolskem so ga častili celo kot zavetnika gostišč in prenočišč ter mu postavljali cerkve na gorskih prelazih, v splošnem pa velja za zavetnika mornarjev in brodarjev.

V slovenskih škofijah se je kult sv. Nikolaja razširil pač najbolj v ljubljanski, ki ji je bil zavetnik. Stegensek je v Gornjegrajski dekaniji navedel za ljubljansko škofijo 11 župnih in kar 63 podružničnih, sv. Nikolaju posvečenih cerkva; v mariborski 9 župnih in 19 podružničnih; v goriški 9 župnih in 7 podružničnih, v celovski 19 župnih in 13 podružničnih, vsega skupaj torej 150 cerkva.

Najstarejša slika sv. Miklavža na slovenskih tleh je na slavalovski cerkve v Turnišču v Prekmurju, iz l. 1598, predstavljajoča posvetitev sv. Miklavža za škola; svetnik je upodobljen kot bradat starič s knjigo in mitro; sliki je dodana dolga srednjeveška latinska himna v njegovo čast. Slogovno je slika blizu slikarju Janezu Aquilu de Rakespurga in spada v zgodnjo skupino gotskega idealističnega plastičnega sloga.

Zelo zanimivo skupino Miklavževih slik najdemo v cerkvi sv. M. v Žužemberku: na cerkveni fasadi je freska, predstavljajoča sv. Petra, ki hiti iz ladje Kristusu naproti ter se potaplja; ob krmilu ladje z apostoli pa sedi sv. Miklavž kot krmar. Freska je iz

srede 14. stol., verjetno delo furlanskega mojstra in spada v malo naprednejšo razvojno stopnjo gotskega idealističnega plastičnega sloga kot zgornja. Tudi v prezbiteriju iste cerkve so se ohranile freske legende sv. M. iz sred. 15. stol. Na Verdu pri Vrhniki imamo na južni zunanji steni cerkve fresko, kako svetnik pomirja vihar na morju (sred. 15. stol.).

Mehki gotski slog pa nam je sredi 15. stol. zapustil lep slikarski spomenik v cerkvi sv. M. na Goropci nad Ihanom, kjer vidimo prizor, ko svetnik (bradat, z mitro in pastoralom) obdaruje tri dekleta in čudeže ob svetnikovem grobu. Toda najlepše slike Miklavževe legende je ustvaril l. 1443 Janez Ljubljanski, eden naših najpomembnejših gotških slikarjev in glavni zastopnik mehkega sloga, v prezbiteriju cerkve na Visokem pod Kureškem; tu vidimo sv. M., ki blagoslovlja morje s potapljačo se ladjo in pa rešitev treh mož, nad katerimi dviga krvnik meč, pa ga škof zadnji trenutek ustavi.

V drugi polovici 16. stol. je nastal krilni oltar iz Mrzle vasi, pomemben spomenik zmagovanja renesance nad tradicijami poznogotskega realizma. Na njem vidimo poleg sv. Jurija, sv. Petra in sv. Ane tudi sv. Miklavža, to pot brez brade, v škofovski obleki, z mitro in pastoralom ter s knjigo in tremi jabolki na njej. Obraz mu je podan kar portretno realistično.

Po požaru, ki je l. 1580 uničil kapiteljski cerkvi v Novem mestu cerkveno opravilo, je novi prošt Polydor de Montagnana prosil za podporo oglejskega koadjutorja, svojega prijatelja Giovannina Grimana in ta je prispeval za cerkev novo oltarno podobo, ki jo je naslikal v zadnjih letih svojega ustvarjanja (najbrž med leti 1582—1594) veliki beneški slikar Tintoretto. Slika predstavlja sv. Nikolaja v trenutku vstopa v nebo, od koder se spušča k njemu sv. Trojica; spodaj

pa zreta v nebo vizijo sv. Mohor in Fortunata. Sv. Nikolaj, oblečen v škofovski ornat, razprostira roke; dva angela mu prinašata na desni zgoraj škofovske insignije: mitro in pastoral. Diagonalna kompozicija, dramatična razgibanost in iluzija širine prostora, ki jo podpira še močna luč, lipoča iz nebes, in zaradi tega polnplastnost teles in prepričljivi vtis nebeske vizije priča z gotovostjo, da je delo v končni obliki Tintorettovo, le nekatere podrobnosti dokazujejo, da so pri osnovah slike sodelovali tudi njegovi učenci.

Največjo baročno skupino Miklavževih slik pa je ustvaril Giulio Quaglio, ko je v l. 1705—1706 poslikal s freskami prezbiterij in ladjo ljublj. stolnice. Na stenah prezbiterija je upodobil prizore iz legende sv. Nikolaja, med svodnimi kapami pa sanje cesarja Friderika III., ko mu svetnik naroča ustanovitev ljublj. škofije.

Prvotni stolniški oltar (stare cerkve) je bil grški krilni oltar, ki pa je imel sliko sv. Miklavža le na predeli (poleg sv. Volbenka, sv. Kristofa itd.), glavno nišo pa je zavzemalo, kot je pri gotških oltarjih pogosto, Marijino kronanje. L. 1674 je škof Jožef Rabat-ta podaljšal prezbiterij ter preoblikoval tudi veliki oltar; ob tej priliki je namestil vanj tudi novo sliko sv. Miklavža, delo Benečana Pietra Liberija, ki pa se žal ni ohranila.

Zanimiva pa je bila ogromna na platno slikana slika sv. Miklavža ob stranskem portalu stare stolnice; v sredi je bil naslikan sv. Miklavž, okrog njega pa v petnajstih pravokotnih poljih prizori iz njegovega življenja, delovanja, čudežev in njegova smrt. Slika je naročil škof Tomaž Hren, izvršil pa jo je slikar Kristof Weissmann in sicer po bakroreznem posnetku s prave podobe sv. Nikolaja Velikega v Bariju.

Slika, ki je domalega celih zadnjih sto let krasila naše stolnico in se od

Drobnice novice

Za častilce sv. Patjega Telesa. Mesecna pobožnost v čast sv. R. T. v uršulinski cerkvi bo v četrtek, 7. decembra, ob 6.30. Po kratkem govoru bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne članke bratovščine sv. R. T. Udeleženci dobe popolni odpustek Pousti-mo pri tej evharistični pobožnosti tudi Ma-rija, kateri je v uršulinski cerkvi posvečen oltar kot »Kraljica miru«.

Ob obitju smrti pok. gosp. Alojzja Fuchsa bo slovesni rečiem v četrtek, 7. t. m., ob 8 v frančiškanski cerkvi.

Stolna kongregacija Marijinega varstva ima v četrtek, 7. t. m., sv. mašo a skupnim sv. obhajilom ob 7. Pridite vsi!

Društvu »Dom slepih« v Ljubljani je darovala ga. Josipina Ribarič namesto ev-tija na krito go. Pavla Arko 200 lir. V ime-nu najbednejših se iskreno zahvaljujemo.

Vodstvo Mladinskega zavetstva v Zeleni Jami je najlepšo zahvalno uradništvo Vza-jemne zavarovalnice za dar 1170 lir, ki jih je uradništvo darovalo za sirote zavetstva, namesto venca na grob blagopokojne ga. Hedvike Pehaničeve. V nedeljskem »Slo-venecu« je bil zaradi tiskovne pomote nave-den napačen znesek. Bog povrni!

»Hvalite, otroci, Gospoda!« Osem cerkvenih pesmi za dva otroška glasa z orgla-mi zložil dr. F. K. Lukman, Zbirka obsega blagoslovno pesem, 2 obhajilni in 2 Mari-jini pesmi, pesem prvoobhajancev, pesem na čast angelu varuhu in pesem na čast sv. Alojzija. Druga izdaja pravkar izšla. Naprodaj v Ljudski knjigarni, v trgovini Sfiligij in v Mohorjevi knjigarni. Cena 12 lir.

Zdravnice in zdravilke, ki opravljajo privatno zdravniško prakso, vabi mestni fizikat na kratak razgovor v zvezi pre-voza bolnikov z reševalnim avtomobilom. Sestanek bo v sredo, 6. t. m., ob 17 v sejni dvorani mestnega županstva.

Posta Ljubljana 2 dne 6. 7. in 8. de-cembra t. l. ne bo poslovala za stranke zaradi čiščenja uradnih prostorov Stranke naj se to dni poslužujejo drugih post. — Pošta direktorja v Ljubljani.

Za obrtnike in rokodelce, mojstre, po-moščnike in vajence bo, kakor vsako leto, na praznik Marijinega brezmadežnega spo-četja v petek, 8. decembra, sv. maša a skup-nim obhajilom v križanski cerkvi točno ob sedmih. Udeležimo se skupne pobožnosti v čast nebeški in naši Materi v kolikor mo-gode obilnem številu.

Srednješolske izkoristite prosti čas za priučetje strojeplaja. Praktično znanje, vsakomur koristno. Novi tečaj dne 6. in 7. decembra. Učne ure dogovorno po želji. Prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Učite se strojeplaja! Novi tečaj priče-nja dne 6. in 7. decembra. — Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bo-doke v zasebnem ali javnem poklicu! Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev! Vpis-ovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

je unionska dvorana premajhna za tolik naval občinstva. Priprani smo, da bi se ponovite izplačala, saj je tu-di dosti ljubiteljev glasbe, ki bi prav radi poslušali koncert še enkrat. Eden za mnoge.

Eden za mnoge.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Mestno uslužbenstvo po proračunu
Iz osnutka letnega proračuna mestne občine ljubljanske za l. 1945. je razvidno, da so preračunani prejemki mestnih uslužbencev na 16.367.047 lir, ko so bili v osnutku za leto 1944. Navedeni so 9 milijoni 482.130 lir. Zanimivo je, da znaša število mestnih pragmatičnih uslužbencev prav 353, kakor ima leto dni. Izdatki za plače in razne draginske odnose druge doklade za te uslužbence so preračunani na 9.544.541 lir. Mestna občina šteje dalje 216 pogodbenih uslužbencev in dnevničarjev, za katere je preračunano skupaj 3.549.096 lir za plače in draginske doklade.

Odpri srce, -lpri roke, otiraj bratovske solze

Zgodbe o ukradenih kolesih

Obširni so policijski seznanji o ukradenih kolesih. Ne mine dan, da ne bi kak kolesar potožil, tako mu je zlobni tat odpeljal dobro kolo. V novembru je kronika zaznamovala do 65 tatvin koles. Ukradeni kolesa so bila od lastnikov cejenjena na 457.000 lir. Proti koncu novembra je bilo Ivanu Markumu ukradeni v Knafkijevi ulici 12.000 lir vredno moško kolo znamke »Maistere«.

Nesreče in poškodbe

V Rezijski ulici št. 4 stanujoča pazniška žena, 56 letna Josipina Sturmovna, si je v ponedeljek zjutraj pri padcu zlomila hrbtenico. Prenehanje je bilo v bolnišnici. — V Podložu pri Ložu 1924. leta rojeni kotlar državnih železnic France Sepee je bil v ponedeljek popoldne zaposlen pri varenju železa. Po nesreči je nastala eksplozija, pri kateri je bil Se-

pee hudo opečen po obrazu. Reševalci so ga prepeljali v splošno bolnišnico.

Ukradeni dinamo

Na policijski upravi v sobi št. 14. III. nadstropje so shranjeni razni deli ukradenih koles. Tako tam hranijo tudi dinamo s svetilko znamke »Babecoe«. Lastnik naj se javi med uradnimi urami v omenjeni sobi. Tam je hranjenih še več drugih delov koles.

Lastnik kolesa naj se javi

V sobi št. 13 na glavni policiji je hranjeno moško kolo znamke Bismarck, ki je bilo zaplenjeno nekemu mlademu tatu kolesu. Kolo nosi tovarniško št. 975.859. Kolo je dobro ohranjeno.

•Oddeljniška skupina Jadranske primorje•

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 6. decembra:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napovedi sporeda, nato glasba za premore, vmes 12.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju in Poročila v slovenščini — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaškemu nekaj — 15 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Otroško uro vodi Slavica Venceljova — 17.45 Jutri sonce spet zasije — 18.15 Pismo iz domovine — 19 Slovenske napovedi poje tercet sester Finkovih, pri klavirju M. Lipovšek — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos aktualnega predavanja — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Pri zibelci, sodelujejo altistka Golob, čelist A. Zupanec, pianist M. Lipovšek in violinist Miran Viher — 21 To uro posvetim tebi — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda.

Kaznovani kršitelji prehranjevalnih predpisov

Uprava policije v Ljubljani je na protidraginskem odseku izrekla v mesecu novembru mnogo kazni zaradi draginskih prekrškov.

Zaradi neoznačenih cen in prodaje raznega blaga po neodobrenih 4n pretranih cenah so bili kaznovani z globo 5000 lir: Hiti Ludvik, trgovec z lesom, Grablovičeva; Patrik Albina, gostilničarka, Dolenjska 5 in Kovačič Rudolf, gostilničar, Ambrožev trg 1; z globo 3000 lir sta bila kaznovana Josih Marija, gostilničarka, Rudnik 30 in Mihael Srečko, trgovec, Albanska 20; z globo 2500 lir so bili kaznovani: Repetočnik Avgust, drzerist, Celovška 123; Lindner Leon, poslovođa, Gospodarska 6, in Usenik Ivan, gostilničar, Dolenjska 23; z globo 2000 lir so bili kaznovani: Karla Marjan, kroj. mojster, Rožna dolina, C. III-6; Povše Vinčo, kroj. mojster, Stepanjska 1; Rohman Milena, trg. poslovođkinja, Sv. Petra 28; Knapal Viktor, kroj. mojster, Rožna dolina, C. VII-22; Gorjup Anton, kroj. mojster, Gregorinova 10; Lavrič Viktor, kroj. mojster, Celovška 49; Rotar Ivan, kroj. mojster, Polakova 3; Ježek Josip, kroj. mojster, Ulica 3. maja 5; Cvar Jože, kroj. mojster, Vidovdanska 2; Koder Viktor, kroj. mojster, Verovškova 13; Pahor Adrijan, kroj. mojster, Prešernova 54; Celarec Viktor, kroj. mojster, Vodnikova 246; Lombar Andrej, kroj. mojster, Celovška 160; Mahovič Breda, lastnica mlekarne, Tržaška 48, in Laufer Robert, trgovec, Ciril Metodova 69; z globo 1500 lir: Glavan Marija, trgovka, Dunajska cesta 37; z globo 1000 lir: Ložič Vinko, gostilničar, Jančeva 3; Kavčič Milan, trgovec, Tavčarjeva 1; Klemenčič Jože, trgovec, Pred konjušnico 5; Premelič Melanija, trgovka, Dunajska 20; Možina Angela, branjevalka, Hranilniška 7; Vrbine Ivan, gostilničar, Peruzijeva 10; Kušar Marija, gostilničarka, Savija 53; z globo 500 lir: Kramar Jurij, strugarski mojster, Jeranova 6; Brear Anton, trgovec, Bielskova 48; Mihečič Pavel, sejar, Rožna dolina, C. II-9; Urlep Viktorija, trgovka, Petrarkova 16; Cernar Tomaž, kroj. mojster, Resljeva 8; Gorup Julij, poslovođa, Lambergerjeva 13; Majaron Jože, trgovec, Kersnikova 8; Zičkar Jerica, gostilničarka, Prešernova 9; Vodnik Marija, zasebnica, Novi trg 5; Ecker

SPORT

SD Izток, Danes, v sredo, ob pol 19 otrok obvezen članski sestanek pri Lovšinu. Vsi in točno. — Odbor.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 75

Tri in dvajseto poglavje

Zima se je morala umakniti. Njen dobri prijatelj, led s tečajnikov, ji to pomlad ni prišel na pomoč, kakor je mnogo ljudi v strahu pričakovalo. Konec maja so bile doline že čisto pometene, in trate na deželi in v mestu so bile že polne svežega, močnega zelenja in vse rumeno pisane od zlatice in regrata. A zemlja je bila še modrivnata in polna mrzle vlage. Zaradi usehljih ostankov trave od prejšnjega poletja so bili travniki in njive vsi sivi na pogled. Na grmčju in resi so bili samo majhni, še zaprti popki na rdečerjavih, blestečih se steblih. In voda v potokih je bila zmeraj skaljena zaradi sonca in pomladanskega vetra, zaradi zakasnelih ledenih in snežnih pritokov iz hribov. Zato je bil fjord precej daleč pred izlivom še ves siv.

A sredi junija je pomlad vendarle dovršila svoje delo. Doline in gorska pobočja so bila na koncu obrobjena s sivimi vrstami čeri, v dalji pa z mo-

NAZNANILA LJUBLJANSKIH PRIREDITEV

Dramsko gledališče

Vstopnice za vse tri mladinske predstave, ki bodo na praznik, v petek, 8. t. m., v Operi in Drami v zvezi z obiskom sv. Miklavža, so v predprodaji od danes, t. j. od srede, dalje v Operi.
Sreda, 6. decembra, ob 16.30: »Septembere«, Red Sreda.
Četrtek, 7. decembra, ob 16.30: »Živiljenje je lepo«, Red Četrtek.
Petek, 8. decembra, ob 14.30: »Triglavska roža«, Mladinska predstava. Obisk sv. Miklavža. Cene od 40 lir navzdol.
Tudi pri mladinski predstavi »Triglavska roža«, ki jo bodo igrali v Drami na praznik, v petek, 8. t. m., ob 14.30 bo sv. Miklavž obiskal in pozdravil navzoče otroke in so za letošnje leto poslovlili od njih.

Operno gledališče

Sreda, 6. decembra, ob 14: »Rdeča kapica«, Mladinska predstava. Obisk sv. Miklavža. Cene od 60 lir navzdol. — Ob 17: »Rdeča kapica«, Mladinska predstava. Obisk sv. Miklavža. Cene od 60 lir navzdol.
Četrtek, 7. decembra, ob 16.30: »Chilias«, Red A.
Petek, 8. decembra, ob 14: »Rdeča kapica«, Mladinska predstava. — Ob 17: »Rdeča kapica«, Mladinska predstava. Pri obeh predstavah obisk sv. Miklavža. Cene od 60 lir navzdol.

Varčujte z elektriko!

POIZVEDOVANJA

V Operi sta bili najdeni: polusnjena moška rokavica in pletena otroška rjava rokavica. Dobita se pri blagajni v Operi.

lir: Jurij Josipina, gostilničarka, Hrenova 24, 500 lir; Cerne Emerik, žel. ključ, Borovnica 8, aretacija (14,5 kg sveže teletine); Stih Jožef (11,4 kg sveže avinje); Prijatelj Darinka, gostilničarka, Ciglarjeva 2, 2500 lir; Urbančič Valentin, domobranec, odst. Org. štabu (12 kg govedine); Kozlevar Uršula, kuharica, Gospodarska 14, 1000 lir.

Zaradi posesti, nakupa, uvoza in prodaje racioniranega blaga so bili naznanjeni drž. tožilstvu in jim je bilo zaplenjeno blago: Kužnik Jožef, domobranec, odst. Org. štabu (127 kg pšen; moke); Kahne Franc, žel. nadzornik, Medvedova 8 (34 kg soli); Gorš Janek, žel. del., Resljeva 10 (1,75 kg sur, masla); Skrijane Alojz, domobranec, Stara vas 6 (200 kg fižola); Lesica Ivanka, prodajalka, Ciglatova 4, 500 lir globo.

Zaradi zapore lokala brez oblastnega dovoljenja sta bili naznanjeni mestnemu obrtnemu oddelku: Novak Antonija, gostilničarka, Zaloška 89, in Pečar Marija, gostilničarka, Zaloška 80.

Zaradi pretrano zaračunanega zaslužka so bili kaznovani z globo 500 lir naslednji čevljarji: Lampič Anton, Ciril Metodova 77; Petraš Ivan, Aljaževa 11; Kunstelj Anton, Vodovodna 46; Markovič Ivan, Medvedova 26; Povž Stanko, Vodnikova 13; Stare Avgust, Celovška 139; Stular Franc, Deteljeva 6; Sterle Franc, Podmilščakova 31; Gjura Stefan, Albanska 14; Debeljak Avgust, Ciril Metodova 84; Baša Jože, Florjanska 17, in Mihelj Jože, Florjanska 32.

Zaradi nezadostne oddaje mleka Prevodu so bili naznanjeni drž. tožilstvu: Čuden Alojz, posestnik, Tržaška 221; Cerne Franja, posestnica, Dalmatinova 15; Zalar Franc, posestnik, Tržaška 207, in Ramovš Ivana, žena posestnika, Dravljaka 11.

Zaradi nepravilno tehtanih živil sta bili naznanjeni drž. tožilstvu: Zakrajšek Ivana, branjevalka, Kladezna 5, in Gerkman Julijana, branjevalka, Lepodvorska 3.

Marta Ostenso: "Objestneži" je nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«

Pisateljica nam slika neko prirojeno sovraštvo mladega dekleta do bogatega soseda Carewa, ki pa je v bistvu nezavedna ljubezen, od kateri nazadnje trpi, kakor more trpeti le žena, ki globoko ljubi. Roman je poln globoke psihologije in lepih opisov. Za Miklavža lepo darilo.

NOVO KNJIGO DOBITE PO VSEH KNJIGARNAH IN TRAFIKAH!

MALI OGLASI

Kupimo

ROČNI VOZICEK na 4 kolesa, trpežen, nosilnost vsaj 600 kg. kupim. Kaslov v upr. »Slov.« pod št. 10741.

PISALNE STROJE dobro ohranjene, boljše znamke kupi takoj po najvišji dnevni ceni (vrška »Everest«, Prošterova ul. 44.

GOJZERJE obleke, suknje, dežne plašče, spodnje in druge perilo, ter vse vrste uporabne predmete, stalno kupuje in dobro plača trgovina »Oglede« Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

POZORI

Kupujem vrče in vse tekstine odpadke, ter plačam po najvišji ceni. GRENC Alojzij, Gallusovo nabrežje 36, Ljubljana.

2 Oklopni BLAGAJNI f skobeljnik, 2 trokolosna (trikolaj), 1 ročni vozicek, predpraznik, kakor teče, 1 sesalni aparat za prah — vse novo ali v dobrem stanju kupimo. Ponudbe na »Upravo »Slov.« pod »Adria« 10716.

"DILNI IN KAVNI SERVIS ali posamezne porcelan krožnike kupim. Naslov pove uprava »Slovenec« 10735.

DOBRO OTOMANO kupim, plačam do 1500 lir. Naslov pove uprava »Slov.« 10734.

VIŠKOE OMARE dvokrojne, za obleko in perilo, v dobrem stanju, plačam od 1000 do 1500 lir. Trgovina »Oglede«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Knjige

LEPOSLOVJE slovensko in tuje ter ostale izvirne knjige in prevode kupuje Janez Dolžan, knjigarna — Stritarjeva ulica.

KUPIM: kompletno ali posamezne letnike »Dom in svetla«, »Mentora«, »Kres«, »Rimski katehize«, »Križ na gorah«, »Straža v viharju«, »Ponudbe z navodilo

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

RJUBE IN KAPNE

predložimo, zelo močno prodam. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 10750.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

PROJAM

ali delno zamenjam boljše temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 kluboka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

BLAGO

za moške srajce, črtašče, damske majice, vse predložimo, prodam za najnižjo ceno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10750.

KINO »SLOGA«

Svojevredno pustolovski in napeti kriminalni film
»SEDEM PISEM«
Elfriede Datzig — O. W. Fischer
Predstave ob 16 in 18.

KINO »UNION«

Če se ločim, bo ali ne bo
»MOZ ZA MOJO ZENO«
Magda Schneider — Johannas Riemann
Predstave ob 16 in 18.

KINO »MATICA«

POZOR!
Senzacionalni Ag'akolor film
»LAZNIJVI KLJUKEC«
Hana Albers, Brigitta Horney, Ilse Werner
Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 15.30 in 18!

V soboto zaradi alarma prekinjena predstava se vrši v sredo ob 14. v primeru alarma v četrtek ob 14. v primeru novega alarma v petek ob 9. — Vstopnice od nedoljske matineje se pri blagajni predpisujejo.

Pohištvo

PISARNIŠKE MIZE knjižna stojala, vitrine in druge značajne pohištvo kupi trgovina »Oglede«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Radio

RADIO ZARNICE ED-11, kupi trvdka EVEREST, Prešernova št. 44.

Kolesa

KOLESA moška in damska sprejme v komisijko prodajo pod zelo ugodnimi pogoji. Trgovina »Oglede«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Sobe

SOBO ZA TAKOJ išče mlad zakonski par. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Reden« plačnik 10717.

+

Dotrpela je previdna s tolažili sv. vere, naša ljubljana, nam nepozabna soproga, mama, stara mama, tača, sinaha, svakinja in teta, gospa

Maksimilijana Weber

roj. Križaj

soproga viš. inšpektorja drž. žel.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 6. t. m. ob 3 pop. iz hiše žalosti, Zalog št. 58, na farno pokopališče D. M. Polje. — Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi D. M. Polje in v cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani.

Zalog, Ljubljana, Leoben, Graz, Linz.

Kamnik, dne 4. decembra 1944.

Gleboke žalujoči rodbini

WEBER — PREK in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za vse izraze toplega sočutja, za krasno cvetje ter za častno spremstvo ob priliki izgube naše nepozabne

MELITE JELAČIN

naša iskrena in globoka zahvala. Še posebej se zahvaljujemo za opravljanje županskih poslov pooblaščenemu generalnemu tajniku g. Jančigaju in gg. častnikom Nemške oborožene sile.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek 7. t. m. ob 8. uri v Križanski cerkvi in v soboto 9. t. m. ob 8. uri v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani,

dne 4. decembra 1944.

ZALUJOČI OSTALI